

SPIS TREŚCI

Przedmowa do wydania pierwszego	11
CZĘŚĆ I	
Pojęcie i przedmiot dydaktyki	13
Rozdział I. DYDAKTYKA JAKO NAUKA	15
1. Etymologia, geneza i znaczenie nazwy „dydaktyka”	15
2. Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe	17
3. Przedmiot i zadania dydaktyki	18
4. Inne ujęcia	20
<i>Sprawdzian 1</i>	21
<i>Bibliografia</i>	21
Rozdział II. PODSTAWOWE POJĘCIA	23
1. Uczenie się	23
2. Nauczanie	27
3. Kształcenie	29
4. Wychowanie	31
<i>Sprawdzian 2</i>	33
<i>Bibliografia</i>	33
Rozdział III. METODY BADAŃ	35
1. Obserwacja	36
2. Eksperyment	37
3. Testy	38
4. Wywiad i ankieta	39
5. Analiza dokumentów pedagogicznych	39
6. Opracowanie wyników badań	40
<i>Sprawdzian 3</i>	41
<i>Bibliografia</i>	41
Rozdział IV. SYSTEMY DYDAKTYCZNE	42
1. Dydaktyka herbartowska (tradycyjna)	43

2. Dydaktyka deweyowska (progresywistyczna)	46
3. Dydaktyka współczesna	51
4. Próby modyfikacji dydaktyki współczesnej	53
Klubu Rzymskiego koncepcja dydaktyki innowacyjnej	53
Blooma koncepcja dydaktyki sprawczej (instrumentalnej) ...	55
<i>Sprawdzian 4</i>	56
<i>Bibliografia</i>	57
 CZĘŚĆ II	
Proces kształcenia	59
Rozdział V. CELE KSZTAŁCENIA	61
1. Cele wychowania	61
2. Cele kształcenia ogólnego	64
3. Treść i zakres kształcenia ogólnego	67
4. Cele kształcenia zawodowego	67
5. Próby konkretyzacji celów kształcenia	68
6. Związek celów kształcenia z celami wychowania	71
<i>Sprawdzian 5</i>	73
<i>Bibliografia</i>	74
Rozdział VI. TREŚĆ KSZTAŁCENIA	75
1. Wymagania społeczne, zawodowe i kulturowe	76
2. Wymagania naukowe	78
3. Pedagogiczne teorie doboru treści kształcenia	80
Materializm dydaktyczny (encyklopedyzm)	80
Formalizm dydaktyczny	81
Utylitaryzm dydaktyczny	82
Teoria problemowo-kompleksowa	84
Strukturalizm	85
Egzemplaryzm	86
Materializm funkcjonalny	87
Teoria programowania dydaktycznego	88
4. Plany i programy nauczania	92
5. Podręczniki szkolne	95
<i>Sprawdzian 6</i>	97
<i>Bibliografia</i>	97
Rozdział VII. ISTOTA PROCESU KSZTAŁCENIA	99
1. Geneza i rozwój nowoczesnego modelu kształcenia	101
2. Cechy nowoczesnego modelu kształcenia	103
3. Ogniwa procesu nauczania – uczenia się	105
Ogniwa procesu nauczania – uczenia się w podającym	
toku pracy dydaktycznej	106
Ogniwa procesu nauczania – uczenia się w poszukującym	
toku pracy dydaktycznej	107
Współczesne próby popularyzacji poszukującego toku	
pracy dydaktycznej	109

4. Funkcje wychowawcze kształcenia	110
<i>Sprawdzian 7</i>	112
<i>Bibliografia</i>	113
Rozdział VIII. ZASADY NAUCZANIA	114
1. Pojęcie zasad nauczania	114
2. Geneza zasad nauczania	116
3. Zasada pogłębowości	118
4. Zasada przystępności w nauczaniu	120
5. Zasada świadomego i aktywnego udziału uczniów w procesie nauczania – uczenia się	122
6. Zasada systematyczności	124
7. Zasada trwałości wiedzy uczniów	126
8. Zasada operatywności wiedzy uczniów	128
9. Zasada wiązania teorii z praktyką	129
<i>Sprawdzian 8</i>	133
<i>Bibliografia</i>	133
Rozdział IX. METODY NAUCZANIA	134
1. Rys historyczny	135
2. Klasyfikacja metod nauczania	136
3. Metody oparte na obserwacji (oglądowe)	139
4. Metody oparte na słowie (werbalne)	141
5. Metody oparte na działalności praktycznej uczniów	146
6. Metody gier dydaktycznych	150
7. Metody nauczania a główne rodzaje zadań dydaktycznych ...	152
8. Kryteria doboru metod nauczania	154
<i>Sprawdzian 9</i>	155
<i>Bibliografia</i>	155
Rozdział X. FORMY ORGANIZACYJNE	157
1. Kryteria podziału organizacyjnych form nauczania	157
2. Nauczanie jednostkowe	159
3. Nauczanie zbiorowe	159
4. Próby modernizacji systemu klasowo-lekcyjnego	161
Zdolności uczniów	161
Treść nauczania	163
Tempo pracy uczniów	165
Nauczanie grupowe	167
Modele dydaktyczne	170
5. Lekcja, jej struktura i typy	171
6. Zajęcia pozaszkolne	174
<i>Sprawdzian 10</i>	175
<i>Bibliografia</i>	175
Rozdział XI. ŚRODKI KSZTAŁCENIA	177
1. Pojęcie i funkcje środków kształcenia	177
2. Podział środków kształcenia	179
3. Środki wzrokowe	180
4. Środki słuchowe	181

5. Środki wzrokowo-słuchowe	182
6. Środki wzrokowo-słuchowe a maszyny dydaktyczne	184
7. Uwagi metodyczne	185
8. Środki masowej komunikacji w pracy dydaktycznej	186
<i>Sprawdzian 11</i>	189
<i>Bibliografia</i>	190
Rozdział XII. PLANOWANIE PRACY DYDAKTYCZNEJ	191
1. Rodzaje planowania dydaktycznego	191
2. Metody planowania dydaktycznego	193
3. Kontrola i ocena realizacji planów dydaktycznych	195
<i>Sprawdzian 12</i>	199
<i>Bibliografia</i>	199
 CZĘŚĆ III	
Składniki procesu kształcenia	201
Rozdział XIII. UCZEŃ	203
1. Psychologiczne podstawy kształcenia	203
2. Stadia rozwoju psychofizycznego a proces kształcenia	207
3. Uczeń jako osoba podejmująca decyzje	210
<i>Sprawdzian 13</i>	211
<i>Bibliografia</i>	211
Rozdział XIV. NAUCZYCIEL	212
1. Kwalifikacje zawodowe	213
2. Zadania dydaktyczno-wychowawcze	214
3. Tendencje rozwojowe edukacji a kształcenie nauczycieli	215
4. Nauczyciel w świetle raportów Unii Europejskiej	217
5. Kierunki przebudowy kształcenia nauczycieli w Unii Europejskiej	219
<i>Sprawdzian 14</i>	220
<i>Bibliografia</i>	221
Rozdział XV. KANON KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W PERSPEKTY- WIE XXI WIEKU	222
1. Cele kształcenia i wychowania	222
2. Problem treści kształcenia	224
3. Metody, środki i formy organizacyjne kształcenia	229
4. Struktura szkolnictwa	230
<i>Sprawdzian 15</i>	231
<i>Bibliografia</i>	231
Rozdział XVI. SZKOŁA	232
1. Geneza i znaczenie nazwy „szkoła”	232
2. Rozwój szkoły	235
3. Krytyka szkoły	236
4. Krytyka krytyki	240
5. Główne koncepcje przebudowy szkoły	243
6. Szkoła przyszłości	248
<i>Sprawdzian 16</i>	249
<i>Bibliografia</i>	250

CZEŚĆ IV

Dydaktyczne problemy współczesności	251
Rozdział XVII. NIEPOWODZENIA SZKOLNE	253
1. Przyczyny	255
Przyczyny społeczno-ekonomiczne	255
Przyczyny biopsychiczne	256
Przyczyny dydaktyczne	259
2. Dydaktyczne środki przeciwdziałania niepowodzeniom szkolnym	264
Profilaktyka pedagogiczna	264
Diagnoza pedagogiczna	265
Terapia pedagogiczna	266
Sprawdzian 17	269
Bibliografia	269
Rozdział XVIII. NAUCZANIE PROGRAMOWANE	271
1. Geneza	271
2. Zasady i rodzaje nauczania programowanego	273
Program liniowy	273
Program rozgałęziony	277
Program mieszany	281
3. Środki służące do ekspozycji programu	286
4. Ogólna ocena nauczania programowanego	287
5. Próba prognozy	289
6. Komputeryzacja nauczania	290
Sprawdzian 18	293
Bibliografia	293
Rozdział XIX. EDUKACYJNY BILANS XX WIEKU	295
Sprawdzian 19	304
Bibliografia	304